

Odpowiedzi na kilka pytań związanych ze sprawowaniem liturgii

Przy różnych okazjach i w różnych kręgach zadawane są pytania dotyczące spraw związanych ze sprawowaniem liturgii. Przewodniczący Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Episkopatu Polski otrzymuje je również drogą elektroniczną. Na kilka z nich dajemy tu odpowiedź.

1. Czy w wypadku nieśpiewania aklamacji przed Ewangelią można czy należy ją opuścić?

Dotychczasowe *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* w nrze 39 zawiera postanowienie: „Alleluja i werset przed Ewangelią można opuścić, jeśli nie są śpiewane”. Postanowienie to jest także w *Institutio generalis Missalis Romani* z 2002 r. w nrze 63,c. Wprowadzenie teologiczno-pastoralne do II wydania lekcjonarza mszalnego z 1981 r. postuluje: „Aklamacja *Alleluja* i werset przed Ewangelią winny być śpiewane podczas gdy wszyscy stoją. Nie tylko jednak kantor, który intonuje, lub tylko schola, lecz cały lud winien jednogłośnie śpiewać” (nr 23).

2. Czy kapłan czytający Ewangelię w czasie Mszy św. koncelebrewanej pod przewodnictwem biskupa powinien prosić o błogosławieństwo przed jej czytaniem?

Tak. Już *Caeremoniale Episcoporum* z 1984 r. w p. 74 wyraźnie zaznaczało: „Deficiente diacono, presbyter benedictionem petit et accipit ab Episcopo atque Evangelium profert, ut supra descriptum est” (Jeśli nie ma diakona, kapłan prosi o błogosławieństwo i otrzymuje je od biskupa oraz czyta Ewangelię, jak to jest opisane wyżej). Obecnie *Institutio generalis Missalis Romani* z 2002 r. w nrze 212 wyraźnie zaznacza: „Incepto Allelúia, omnes surgunt, excepto Episcopo, qui imponit incensum nihil dicens et benedicit diaconum vel, eo absente, concelebrantem qui Evangelium est proclamaturus. In concelebratione tamen cui presbyter praeest, concelebrans qui, absente diacono, Evangelium proclamat, benedictionem celebrantis principalis nec petit nec accipit” (Gdy rozpocznie się śpiew *Alleluja*, wszyscy wstają, z wyjątkiem biskupa, który w milczeniu nakłada kadzidło i udziela błogosławieństwa diakonowi lub, w razie jego nieobecności, koncelebransowi mającemu wygłosić Ewangelię. Podczas koncelebracji, której przewodniczy prezbiter, koncelebrans mający pod nieobecność diakona głosić Ewangelię, nie prosi głównego celebransa o błogosławieństwo ani go nie otrzymuje).

3. Czy kapłan błogosławi kadzielnicę po nałożeniu kadzidła?

Tak. Dotychczasowe *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* w nrze 236 stwierdza: „Kapłan nakłada kadzidło do kadzielnicy i błogosławi je znakiem krzyża nic nie mówiąc”. To samo zostało powtórzone w nrze 277 nowego *Institutio generalis Missalis Romani* z 2002 r.

4. Kiedy koncelebransi podchodzą do ołtarza na Modlitwę Eucharystyczną?

Koncelebransi podchodzą do ołtarza po modlitwie nad darami. Obrzęd koncelebry z 1965 r. przewidywał podchodzenie do ołtarza już na modlitwę nad darami. Dotychczasowe *Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego* w nrze 167 zaznacza, że koncelebransi podchodzą do ołtarza po skończeniu obrzędu przygotowania darów, a obrzęd ten kończy się modlitwą nad darami. *Caeremoniale Episcoporum* z 1984 r. w p. 152-153 wyraźnie stwierdza: „Episcopus manibus extensis, cantat vel dicit orationem super oblata. In fine populus acclamat: *Amen*. Postea diaconus accipit pileolum Episcopi et tradit ministro. Concelebrantes ad altare accedunt et circa illud consunt” (Po odpowiedzi „Niech Pan przyjmie”, biskup, z rękami rozłożonymi, śpiewa albo odmawia modlitwę nad darami. Na końcu lud odpowiada: „Amen”. Potem diakon zdejmuję biskupowi piaskę i przekazuje ją posługującemu. Koncelebransi podchodzą do ołtarza). Obecne *Insitutio generalis Missalis Romani* w nrze 215 zaznacza: „Po wypowiedzeniu przez głównego celebransa modlitwy nad darami koncelebransi podchodzą do ołtarza i stają wokół niego tak, by nie przeszkadzać w spełnianiu czynności obrzędowych i by wierni mogli je dobrze widzieć, a diakon nie miał trudności w podchodzeniu do ołtarza, kiedy jego funkcja będzie tego wymagała”.

5. Jak wymienia się imię biskupa w Modlitwie Eucharystycznej?

Zasady co do wymieniania imienia biskupa podane są w dotychczasowym *Ogólnym wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego* w nrze 109: „Ordynariusza miejscowego wspomina się taką formułą: ,za Twojego sługę papieża N. i za naszego biskupa (wikariusza, prałata, prefekta, opata) N.’ Wolno wymienić w Modlitwie eucharystycznej biskupów koadiutorów i pomocniczych. Gdy trzeba wspomnieć kilku, używa się formuły ogólnej: ,za naszego biskupa N. i jego biskupów pomocniczych’. W każdej Modlitwie eucharystycznej należy te formuły odpowiednio dostosować biorąc pod uwagę prawa gramatyki. W *Mszale rzymskim dla diecezji polskich* na s. 302* przed Pierwszą Modlitwą Eucharystyczną przypomniano, jak wymienia się imię biskupa. Nigdzie nie ma wzmianki, by mówić „za obecnego tu biskupa N.”

6. Jaką orację odmawia się w Liturgii Godzin na zakończenie modlitwy w ciągu dnia we wspomnienia obowiązkowe i dowolne?

Modlitwę w ciągu dnia we wspomnienia obowiązkowe i dowolne odmawia się tak jak w dni powszednie. Nie ma w niej żadnej wzmianki o świętym.

7. Czy przy indywidualnej celebracji Liturgii Godzin należy czytania i modlitwy odmawiać oraliter czy wystarczy je czytać oczami?

„Sufficit ea oculis legere – wystarczy je czytać oczami”. Taka odpowiedź ukazała się w 1973 r. w organie urzędowym Kongregacji ds. Kultu Bożego w dziale DOCUMENTORUM EXPLANATIO z dość obszernym komentarzem (zob. „Notitiae” 9 [1973] s. 150).